

Oscar Andersen – en god søn af Thisted by

af Hans Peter Kragh

Historien om en markant Thistedbo, hvis arv lever videre i dag; ikke mindst på den vej, der bærer hans navn.

»Oscar Andersen var en helstøbt karakter, en mand, man kunne stole på, ærlig og oprigtig i al sin færd. Han var Thisted By en god søn, en af dem, der havde betydning for dens udvikling.«

Sådan skrev den socialdemokratiske partifælle og byrådskollega Marius Jørgensen (navnkundig overlærer og som ung dansk atlet med ved de Olympiske Lege både i 1916 og 1928) i sin nekrolog over Oscar Andersen i Amts-Bladet den 26. februar 1964. Amts-Bladet var den socialdemokratiske avis, der først hed Thisted Social-Demokrat, senere Aftenposten, Amts-Bladet og til sidst var en del af Aktuelt.

Det er 50 år siden, han døde, men »mindesmærket« over Oscar Andersens blivende indsats står i dag som Thisted Bolig, som han var medstifter af under navnet Thisted Andelsboligforening i 1942, og hvis første formand han var frem til sin død.

OSCAR ANDERSENS VEJ

Thisted Bolig råder i dag over næsten 1300 boliger, ikke alene i Thisted, men over store dele af Thy. I 1978 tog boligforeningen 30 rækkehuse i brug i Thisted over for plejehjemmet Kristianslyst i et nybyggerkvarter, der som en hilsen til den mangeårige formand fik navnet Oscar Andersens Vej.

Oscar Søndergaard Andersen, født den 28. august 1907, gik i skole på Thisted Borgerskole (»Vestre Skole«) fra den 1. april 1914 til den 1. oktober 1921, hvor han fik skudsmålet »en meget flink og interesseret elev, der med flid fulgte med i skolens undervisning« og modtog skolens præmie for flid og god opførsel. Skudsmålet var også i orden, da Oscar Andersen den 1. maj 1926 blev

udlært hos S. K. Pedersen & Søn Grovsmede-, Maskin- & mek. Værksteder i Thisted: »En særdeles flink og interesseret ung mand, som vi kun kan anbefale til enhver, som måtte finde anvendelse for hans arbejde.«

BLANDT VORE BEDSTE ELEVER

Undervejs i læretiden var han elev på Thisted Tekniske Skole, hvor fagene var regning, geometri, frihåndstegning, dansk, projektionstegning, fagtegnning og bogføring – og her dokumenterer skolebeviset fra den 23. november 1926, at »ved flid og god opførsel regner vi ham blandt vore bedste elever«.

Men smedetiden blev desværre kort: Oscar Andersen måtte forlade sit fag efter at være blevet

Oscar Andersen.

sparket i ansigtet af en hest. I stedet blev han blandt andet brødkusk og inkassator. Men den 1. oktober 1941 blev han ansat som gasværksbud, som det hed, og som måleraflæser, og det blev hans faste arbejde livet igennem samtidig med at han var aktiv i kommunalarbejdernes lokale fagforening – og ikke mindst i den sociale boligbevægelse og siden som mangeårigt medlem af Thisted Byråd.

Forinden havde Oscar Andersen dog stiftet familie. Han levede det meste af livet i Thisted, men var som ung på et kortvarigt ophold på Djursland, hvor han på herregården Rugård mødte tjenestepigen Margrethe, som han blev gift med, og som flyttede med tilbage til Thisted.

THISTED ANDELSBOLIGFORENING

Parret fik fire børn – Elin, Finn, Erik og så Lene. Hun blev i 1967 gift med Erik Hove Olesen, der var fagligt aktiv i HK, som han blandt andet var formand for i en årrække, ligesom han blev socialdemokratisk byrådsmedlem og var borgmester i otte år fra den 1. januar 2002.

Da Oscar Andersen blev måleraflæser i 1941, var Anden Verdenskrig for længst kommet til Danmark – og i Thy ikke mindst til Hanstholm, hvor tyskerne byggede store forsvarsværker mod de allierede. Det skaffede arbejde til mange, ikke alene lokale, men også arbejdere, der kom fra det øvrige land – og det pressede boligmarkedet.

Oscar Andersen blev derfor én af initiativtagerne til Thisted Andelsboligforening, hvis første formand han også blev. Foreningens første store opgave var boligblokkene på Tingstrupvej med 48 lejligheder, der stod klar til indflytning i 1943 – og hvor huslejen for de mindste boliger på to værelser var 48 kroner om måneden det første år.

»VI HAR KUNNET BYGGE OP...«

Det var således ikke uden en vis stolthed, at Oscar Andersen i sin beretning til generalforsamlingen i 1943 kunne sige, at *»trods krig og ødelæggelser har vi kunnet bygge op, hvor andre nedriver og slår i stykker«*. En del af byggematerialerne, som var tiltænkt tyskernes projekt i Hanstholm, endte i øvrigt i de første to blokke på Tingstrupvej. Det

Foto: Klaus Madsen.

Boligforeningen

Thisted Andelsboligforening – i dag Thisted Bolig – blev stiftet 2. juni 1942.

De første 24 boliger, fordelt på to blokke, blev opført på Tingstrupvej i Thisted, og i 1943 var der i alt fire blokke med 48 lejligheder på Tingstrupvej. Samlet pris: 400.000 kr.

Lejen på Tingstrupvej var det første år 48 kroner pr. måned for en toværelses bolig, 61,50 kr. for en toværelses med kammer og 71,50 kr. for en bolig med to værelser og to kamre.

Boligforeningens byggerier fortsatte efter Anden Verdenskrig, bl.a. i 1947 på Kappelstensvej, i 1949 på Gammel Grønningen og i 1953 Mølleparken ved Vestre Dyrskueplads.

I 1980'erne udvidede boligforeningen sine aktiviteter til landområderne og råder i 2014 samlet over 1284 boliger, fordelt på 79 ungdomsboliger og 1205 almene boliger.

Thisted Bolig, som foreningen nu hedder, er fusioneret med Boligselskabet af 1940 og med Boligselskabet Hanstholm i 2007.

blev sagt, at *»det er nemmere at få en hel vognladning vandrer til at forsvinde end nogle enkelte rør«*.

I de kommende år stod Thisted Andelsboligforening bag en lang række store lejlighedsbyggerier i Thisted, blandt andet på Kappelstensvej i 1947, det gamle Grønningen i 1949, Mølleparken ved Vestre Dyrskueplads i 1957 og – efter Oscars Andersens tid – blokkene med 185 lejligheder ved Refsvej i 1964 og 145 lejligheder ved

Havrevej i 1977. I 2014 har Thisted Bolig foruden Thisted afdelinger i Snedsted, Sennels, Nors, Vesløs, Stenbjerg, Nr. Vorupør, Hillerslev, Østerild, Øsløs, Hanstholm, Frøstrup, Lildstrand, Klitmøller og Ræhr. Og det hele begyndte altså i 1943, da Oscar Andersen og hans fæller i boligbestyrelsen begyndte at *»bygge op, hvor andre nedriver og slår i stykker«*.

Oscar Andersens liv

Oscar Søndergaard Andersen blev født den 28. august 1907 og døde den 24. februar 1964 efter længere tids sygdom, 56 år gammel.

Han var født og opvokset i Thisted, hvor han boede det meste af livet. Han blev gift med Margrethe, og parret fik fire børn: Elin, der bor i USA, Finn, bosat på Thurø, Erik på Mors og Lene, der bor i Thisted.

Oscar Andersen var oprindelig uddannet beslagsmed, men måtte forlade sit fag, da han som helt ung blev sparket i ansigtet af en hest.

Derefter var han bl.a. brødkusk og blev i 1941 gasværksbud og måleraflæser ved Thisted Kommune, og samtidig var han meget aktiv i den lokale fagbevægelse for kommunalarbejderne.

Oscar Andersen var blandt medstifterne af Thisted Andelsboligforening, som blev etableret 2. juni 1942. Han blev foreningens første formand og bestred denne post helt frem til sin død i 1964.

Oscar Andersen var socialdemokratisk medlem af Thisted Byråd, først i perioden fra 1943-46 og derefter uafbrudt fra 1950 frem til sin død i 1964.

EN GOD KAMMERAT

Men Oscar Andersens sociale engagement kom ikke alene boligbevægelsen til gode. Først i 1943-46 – han »tiltrådte byrådet«, som det hed, fra den

1. juni 1943 »og har medlemsnummer 10« – og siden fra 1950 frem til sin død i 1964 var Oscar Andersen medlem af Thisted Byråd, og her var det navnlig socialudvalget, børneværnet og skolevæsenet, der havde hans interesse.

Den konservative borgmester Axel Mikkelsen, der ifølge Amts-Bladets referat kaldte Oscar Andersen »en god kammerat i vort lille samfund«, opsummerede i sin mindeudtalelse i byrådssalen Oscar Andersens politiske indsats:

»Han var meget politisk interesseret og gik stærkt op i sit byrådsarbejde med det ene formål at tjene sin by. Han var en saglig forhandler, som man kunne få en god debat med. Oscar Andersen har sat sig selv et minde i sin by ved sin uegenlyttige indsats, f.eks. gennem andelsboligbyggeriet, hvor han sammen med andre øvede store gerninger.«

DE DÅRLIGST STILLEDE

Manden, der var med til at bygge op, hvor andre rev ned, fik også andre fine sidste hilsner: »Hans hjerte bankede varmt for de små i samfundet,« som Marius Jørgensen skrev i sine mindeord, og Ib Rasmussen fra Socialdemokratisk Forening i Thisted supplerede: »Det var ham en hjertesag at hjælpe de dårligst stillede borgere (...) Oscar Andersen var et fint og klogt menneske.«

Hans Peter Kragh

Født 1950. Journalist. Chefredaktør for Thisted Dagblad 1985-2012.

Kilder

Lene og Erik Hove Olesen, bl.a. med diverse personlige papirer og artikel i Forårsbladet 2012, udgivet af Fællesledelsen for de Socialdemokratiske Partiforeninger i Thisted Kommune.

Amts-Bladet.

Thisted Dagblad.

Thisted Bolig, hjemmeside og 50 års jubilæumsskriftet Tusind Boliger i Thisted, 1992.